

REMZİYE YILMAZ
Dr., ANKARA Ü. İLAHİYAT FAKÜLTESİ
e-mail: remziyeyilmaz@yahoo.com

*Ed. Remziye Yılmaz, **Kültürel Çeşitlilik ve Din**, Sinemis Yay.,
Ankara, 2005, 8+383 s.*

Dr. Remziye Yılmaz'ın editörlüğünü yaptığı kitap, Sinemis Yayınlarından çıkmıştır.

Kitap, aşağıdaki ana başlıklar altında, daha önce çeşitli bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler ve bir çeviri metin ile çeşitli bilimsel toplantılarda sunulmuş bildirilerden oluşmuştur:

- Dinlerin Mesajlarını Yeniden Anlamak ve Anlatmak: Din Eğitiminde Yeni Yöntem Arayışları
- Karşılaşma ve Din: Yaklaşımlar ve Teoriler
- İslam'ın Karşılaşmada Etkin Rolü
- Karşılaşma Kültüründe Yeni Açılımlar: Türkiye-Almanya Örneğinde Tartışmalar, Öneriler

Kitabın oluşturulmasındaki ana fikir, Prof. Dr. Beyza Bilgin'in Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalında 1988 yılından itibaren, Türkiye'de ilk defa olmak üzere yüksek lisans ve doktora seviyesinde okuttuğu "Din Öğretiminde Yeni Yönelişler" ve "Kültürlerarası Eğitim" derslerine bir öğretim materyali olarak katkı sağlamaktı. Ancak yola çıldıktan sonra görülen ihtiyaç ve alana olan ilgi, çalışmanın boyutunu ve hedef kitlesini genişletmeyi gerekli kılmıştır. Bu durumda, yukarıdaki ana başlıklar altında çeşitli görüşleri yansıtan çalışmalar objektif bir biçimde yansıtılmış ve takdir okuyucuya bırakılmıştır. Bu çalışmalar şöyledir:

- İslam'ı Yeniden Anlamak ve Anlatmak (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Örgün Din Öğretiminde Değişen İhtiyaçlar ve Yönelişler (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Küreselleşme, Din ve Eğitim (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Kültürlerarası Din Eğitiminin İmkânı (Prof. Dr. Beyza Bilgin)

- İslam ve Hıristiyan Din Pedagojisi: Birbirimizde Neler Öğrenebiliriz? (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Mezhepler ve Dinler Arası Eğitim ve İşbirliği (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Sevgi ve İnsan Davranışları (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Avrupa Birliği ve Barış-Avrupa'ya Bir Ruh Vermek (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Evrensel Karşılaşma: Hıristiyanlar ve Müslümanlar Görüşüyorlar (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Türkiye'de Örgün Eğitimde Alevilik (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Müslüman Ülkelerdeki Okul Kitaplarında Hıristiyanlık Anlatımı (Prof. Dr. Beyza Bilgin)
- Din Eğitimindeki Yeni Anlayışların Üzerine Kurulduğu Temel Kavramlar (Doç. Dr. Nurullah Atlas)
- Küreselleşmenin Dini Anlama Biçimlerine ve Din Öğretimindeki Yeni Yönelişlere Etkisi (Çok Kültürcülük Kavramı Etrafında Bir Analiz) (Doç. Dr. Nurullah Atlas)
- Çok Kültürlü Din Eğitimi Modeli Geliştirmede İşlem Basamakları İçin Bir Deneme (Doç. Dr. Nurullah Atlas)
- "Birlikte Yaşama"ya Kurani Bir Yaklaşım: Tearuf (Prof. Dr. Mualla Selçuk)
- Türkiye'de ve Almanya'da (İslam) Din Dersleri (Prof. Dr. Mualla Selçuk, Prof. Dr. Cemal Tosun)
- Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Alevilik (Prof. Dr. Cemal Tosun)
- Almanya'da İslam Din Dersleri İçin Bilimsel İslami-Teolojik Temellerin Önemi (Prof. Dr. Cemal Tosun)
- Dinsel Dışlayıcılık (Exclusivism) (Doç. Dr. Mustafa Köylü)
- Eğitim Teknolojisi Öğeleri Açısından Türkiye'de Kültürler Arası Eğitim (Doç. Dr. Hasan Coşkun)
- Çok Kültürcülük ve Din Eğitimi (Ovey. N. Mohammed, S. J. Çev. İhsan Çapcıoğlu)

Görüldüğü üzere, kitapta yoğunluklu olarak Prof. Dr. Beyza Bilgin'in çalışmaları yer almaktadır. Prof. Dr. Beyza Bilgin, gerek kaleme aldığı makalelerde gerek sunularında gerekse derslerinde, genelde kültürler arası eğitimin, özelde ise kültürler arası din eğitiminin imkânlarını tartışmaktadır. İnsanlığın aynı soydan gelen bir sülale olduğunu, bilişim ve iletişim teknolojileri sayesinde birbirine eskisinden daha çok yaklaşan insanların, daha çok yakınlaşmaya ve tanışmaya ihtiyaçları olduğunu savunmaktadır. Birbirine yaklaşan fakat henüz birbirini tanımayan insanların birbirleri hakkında

peşin hükümlerinin, kesin kabullerinin ve karşılıklı savunma alışkanlıklarının olmasını doğal bulmaktadır. Birbirimizi yeniden ve daha iyi tanımak, daha iyi bir karşılıklı anlayış gerçekleştirmek zorunda olduğumuzu belirtmektedir. Yeni sorunlar karşısında geleneksel eğitimin yetersiz kaldığını, oysa eğitimin hedefinin bu yenedünya düzeninde başarılı olmayı sağlamak olduğunu ifade etmektedir. Başarılı olmak için de yeni yetişenlerin kendilerini en yüksek düzeyde gerçekleştirecekleri, kaliteli eğitim fırsatlarını hazırlamanın gerekliliğini savunmaktadır. Dolayısıyla konuştuğumuz dilden okul kitaplarına kadar birbirimiz hakkındaki söylemlerimizi değiştirmemiz gerektiğini söylemektedir. Bu bağlamda din eğitiminin de rolünü şöyle belirlemektedir: “Dünya barışına katkıda bulunmak için din eğitiminin yeni sloganı şudur: Küresel düşün, işbirliği imkânlarını ara, ancak bölgesel ve yerel hareket et! Yani çalışmaya en yakınımızdan başlayacağız, en yakınımızdakilerle barış içinde yaşamının yolları üzerinde düşüneceğiz, gereklerini yerine getireceğiz. Önyargı ve engellerin aşılması, dinlerin ve dünya görüşlerinin barış eğitimine vereceği eşi bulunmaz bir katkıdır....İnsanlar daha çok tanıştırılmalı, daha doğrusu tanış olduklarının bilincine vardırılmalıdır. O zaman onlar güçlükler karşısında bir kolaylık elde edeceklerdir. Bizim mutasavvıf şairimiz Yunus Emre şöyle söylemiştir:

Gelin tanış olalım, işi kolay turalım
Sevelim, sevilelim, dünya kimseye kalmaz.”

Prof. Dr. Mualla Selçuk, “tearuf” kavramını, “ben ve öteki ilişkisi çerçevesinde, çağımızda toplumsal çatışmalara çözüm arayışları için sürdürülen çalışmalarda sıkça kullanılan ‘birlikte yaşamayı öğrenme’, ‘çoğulculuk’, ‘diyalog’, ‘çeşitlilik’, ‘farklılık’, ‘eşitlik’ gibi temalara ilişkin olarak Kuran’ın ötekine bakışını açıklamak üzere ele almıştır.

Prof. Dr. Cemal Tosun, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Alevilik” makalesini, DKAB Derlerinde Alevilik yer almalı mıdır, bundan kasıt nedir, yer alırsa hangi statüyle yer alacaktır, Alevilik bir din midir, Alevilik bir mezhep midir, Alevilik cemaat midir gibi sorulara cevap aramıştır. Bir diğer makalesinde ise, Almanya’da İslam din dersleri için bilimsel İslami-teolojik temellerin önemini tartışmıştır.

Doç. Dr. Nurullah Atlas, daha çok kavram analizleri yaparak meseleye yaklaşmış ve çok kültürlü din eğitiminin imkân ve sınırlılıklarını tartışmıştır.

İhsan Çapçioğlu’nun çevirisinde çok kültürcülük ve din eğitimi, öncelikle, eğitim perspektifinden ve din perspektifinden ayrı ayrı din eğitimi ve sonra her iki perspektiften bir arada din eğitimi ele alınarak ortaya konulmuştur.

Doç Dr. Mustafa Köylü, makalesinde “dışlayıcılık” bakış açısını ele almıştır.

Doç. Dr. Hasan Coşkun, Türkiye’de kültürler arası eğitimi eğitim teknolojileri açısından ele almıştır.

Sonuç olarak, farklı bakış açılarını ve değerlendirmeleri de bir arada barındırması dolayısıyla eserin bizatihi kendisi bir “çeşitlilik” arz etmekte ve konuyla ilgilenenlerin gerek metinlerden, gerekse metinlerin sonunda yer alan zengin kaynakçalardan yararlanacağı düşünülmektedir.